

SLIVNIŠKO JEZERO PRI ŠENTJURJU PRI CELJU**Milan Vogrin in Nuša Vogrin**

UDK 556.55(497.4 Šentjur pri Celju)

SLIVNIŠKO JEZERO PRI ŠENTJURJU PRI CELJU**Milan Vogrin**, Hotinjska cesta 108, 2312 Orehova vas, Slovenija,**Nuša Vogrin**, Vransko 121, 3305 Vransko, Slovenija

Slivniško jezero leži v eni od prebojnih dolin potoka Ločnice jugovzhodno od Šentjurja pri Celju. Nastalo je leta 1976, veliko je 84 ha. V jezeru je veliko emerzne in flotantne vegetacije. Sodi med eutrofna jezera in je pomembno za rastlinstvo in živalstvo, predvsem ptice, dvoživke in plazilce. Zaradi svojih vrednot si jezero in okolica zaslužita, da bi ju zavarovali.

UDC 556.55(497.4 Šentjur pri Celju)

SLIVNICA LAKE NEAR ŠENTJUR AT CELJE**Milan Vogrin**, Hotinjska cesta 108, 2312 Orehova vas, Slovenia,**Nuša Vogrin**, Vransko 121, 3305 Vransko, Slovenia

Slivnica accumulation lake lies SE from Sentjur near Celje in Locnica valley. The lake is full of emmersed and floating vegetation and it covers the surface of 84 ha. It was classified as an eutrophic lake and it is very important also for flora and fauna, especially for birds, amphibians and reptiles. Due to its exceptional function and natural value, the lake and its vicinity should be protected.

Na severu Kozjanskega je leta 1976 v neposredni bližini Šentjurja pri Celju nastalo umetno zaježeno Slivniško jezero. Ime je dobilo po bližnji Slivnici pri Celju. Nastalo je zaradi železarne Štore, ki je potrebovala tehnološko vodo. Hkrati so obvarovali voglajnsko dolino pred manjšimi poplavami (3).

Potok Ločnica izvira južno od Šmarja pri Jelšah in kasneje dobi več manjših hudourniških pritokov. Preden Ločnica priteče do zaježitve, teče po kamninsko različnem svetu. Sprva teče med manj odpornimi kamninami, kjer je ustvarila nekaj manjših poplavnih ravnin. Do prve prebojne doline teče na robu odpornejših terciarnih kamnin. Pri Spodnjem Rakovcu na nadmorski višini okrog 310 m dobi Ločnica prvi večji pritok, Rakovski potok. Hitro za tem se njen tok obrne proti jugu. Zahodno od Lipovškega hriba (442 m) teče skozi sotesko, dolgo približno 300 m, ki je sestavljena iz vulkanskih kamnin. Iz 400 m dol-

ge soteske priteče na holocensko ravnico in nato v juga do jezera. Obrežje in poplavni pas porašča značilno močvirno rastje s prevlado črne jelše.

Jezero ima še dva hudourniška pritoka: Drobinski potok in Lipovec. Poleti imata malo vode, ob večjih padavin pa prestopita bregove. Drobinski potok izvira v bližini Žegarja na nadmorski višini 400 m in je v spodnjem delu reguliran.

Jezero je podolgovato in ima razgibano obalo. Površina meri 84 ha, prostornina pa 2,5 milijonov m³. Največja izmerjena globina je 14,5 m, skupna dolžina obale pa 7,8 km. Hidrografsko zaledje jezera ima površino 29,8 km² (2).

Zemljiška pregrada, ki je visoka 17,2 m in dolga 81 m, leži pri kraju Tratni pri Grobelnem. Za zgraditev pregrade so potrebovali 40.970 m³ gradiva. Iz jezera odteka reka Voglajna. Do kraja Gorica pri Slivnici so za reko značilni okljuki, ob katerih se raz-

Slika 1: Pritočni del jezera, pogled proti izlivu potoka Lipovec v jezero. (Foto: M. Vogrin.)

Slika 2: Cesta, ki povezuje raztresene domačije na severni strani jezera, poteka tik nad jezerom. (Foto: M. Vogrin.)

Slika 3: Nekaj sto metrov pred jezom se ob zalivu skriva ribiška koča. (Foto: N. Vogrin).

Slika 4: Del Slivniškega jezera, levo Gorica pri Slivnici, zadržaj Voglajnsko podolje. (Foto: M. Garbajs.)

prostirajo poplavni travniki. Ob jesenskih in še posebej spomladanskih poplavah lahko nastanejo prava jezera.

Jezero je močno eutrofno (4), bogato s hranilnimi snovmi. Značilna je plitva voda in bogato vodno rastje (5). Onesnaženo je zaradi kmetovanja na okoliških poljih, s katerih deževnica spirata mineralna gnojila, in zaradi kanalizacije okoliških hiš, ki je speljana v jezero. K slabši kakovosti vode prispevajo tudi nekatere ribe, ki z obžiranjem vodnih rastlin zmanjšujejo proizvodnjo kisika.

Na jezeru se razvijajo vodni športi, predvsem čolnarjenje in jadranje. Ker živi v jezeru 26 vrst rib (3), je privlačno za ribiče. Poleti je jezero promerno za kopanje. Ob jezeru gnezdi 112 vrst ptic (6, 7, 8) ter 9 vrst dvoživk. Med najzanimivejše jezerske rastline sodi vodni orešek. Zaradi velike ekološke vrednosti jezera in ohranjenosti rastlinstva in živalstva so pritožnih 35 ha jezera zavarovali.

Okolica jezera je slabo poseljena. Največje naselje tik ob jezeru je Rakitovec, ki leži ob jugovzhodni obali. Na severni strani jezera so le posamezne kmetije. Prometna povezava je slaba. Krajevna cesta med Gorico pri Slivnici in Rakitovcem poteka ob južni obali jezera.

Zaradi ohranjenosti jezera in pokrajine okoli nje je mogoč razvoj turizma, vendar pa bi domačini morali ob tem paziti na sonaravni razvoj turizma.

Zavod za naravno in kulturno dediščino iz Celja je že predlagal, da se dolina Ločnice (9) v obliki naravnega spomenika zavaruje kot najizrazitejši primer prebojne doline pri nas. Smiselno bi bilo tudi zavarovanje jezera z okolico v obliki krajinskega parka.

1. Gams, I. 1981: Nastanek prebojnih dolin južno od Šentjurja pri Celju. *Geografski vestnik* 53. Ljubljana.
2. Petrič, S. 1995: Celjsko vodno vozlišče. Zbornik Slovenski vodar 1. Ljubljana.
3. Štraus, M. 1994: Naravovarstveni park Slivniškega jezera. *Okolje* 2 (3/4). Ljubljana.
4. Vrhovšek, D., Šajn Slak, A., Senekovič, H. 1995: Bogastvo slovenskih jezer in njihovo eutrofno stanje. Na žalost še nimamo izdelane strategije gospodarjenja z našimi jezeri. Delo. Znanost za razvoj. Ljubljana.
5. Kauppinen, J., Vaisanen, R. A. 1993: Ordination and classification of waterflow communities in south boreal lakes. *Finnish Game Research* 48. Helsinki.
6. Kropivšek, N., Vogrin, M. 1993: Slivniško jezero. Če je kobranka lačna ... *Gea* 3 (3). Ljubljana.
7. Vogrin, M. 1991: Poročilo od koderkoli. *Slivniško jezero. Acrocephalus* 12 (49). Ljubljana.
8. Vogrin, M. 1994: Slivniško jezero. *Ribolov*. Ljubljana.
9. Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, 1988: *Inventar najpomembnejše naravne dediščine Slovenije. 1. del: vzhodna Slovenija*. Ljubljana.